

Arbeidsmiddelenbeleid

Doel beleid:

Met dit beleid willen wij werkgevers in de bouw- en infrasector ondersteunen bij het waarborgen van de veiligheid, gezondheid en het welzijn van medewerkers (en die van aannemers/partners) die werken met of in de nabijheid van arbeidsmiddelen.

Opbrengst beleid:

Dit conceptbeleid voor arbeidsmiddelen ondersteunt je organisatie bij het vormgeven en organiseren van dit beleid en kan naar wens worden aangevuld en aangepast. Dit voorstel gaat verder dan enkel voldoen aan de eisen. Het geeft handreikingen om risico's op de werkplek te reduceren, wat leidt tot minder ongevallen en verzuim. Het beleid is in lijn met de Arbowetgeving, voorkomt boetes en beschermt je reputatie. De efficiëntie zou kunnen verbeteren door minder storingen, stilstand en een hogere productiviteit en beschikbaarheid, wat direct leidt tot lagere operationele kosten. Tegelijkertijd kan worden gebouwd aan een sterkere veiligheidscultuur in je organisatie en kan je imago als betrouwbare werkgever en opdrachtgever verder versterken. Kortom, dit beleid legt het fundament voor duurzaam succes en een veilige toekomst.

Interne communicatie:

Heldere interne communicatie is cruciaal om je arbeidsmiddelenbeleid écht te laten leven op de bouwplaats. Gebruik korte, krachtige toolboxes, meertalig toepasbaar door duidelijke visuele instructies en toegankelijke digitale platforms of mobiele apparaten en sta open voor feedback van je medewerkers.

Dit zorgt voor begrip, betrokkenheid én proactief gedrag bij je medewerkers. Het vermindert misverstanden, voorkomt ongevallen en schade, en versterkt duurzaam de veiligheidscultuur en productiviteit van je teams. Investeren in veiligheid is investeren in een veiligere en efficiëntere werkplek en bedrijfsvoering.

Actueel houden van beleid:

Dit arbeidsmiddelenbeleid is geen statisch document. Evalueer dit beleid periodiek. Integreer nieuwe wetgeving, technologische ontwikkelingen, en leerpunten uit incidenten of feedback van medewerkers. Dit waarborgt de voortdurende gedragenheid, relevantie en optimale veiligheidsprestatie van toegepaste of aan te schaffen arbeidsmiddelen in de dynamische bouwsector. Blijf proactief: een actueel beleid is de sleutel tot een veilige en efficiënte bouwplaats, nu en in de toekomst.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Het gebruik van arbeidsmiddelen	3
3 Keuring en onderhoudsafspraken	4
4 Bekwame medewerkers	4
5 Aanschaf van arbeidsmiddelen	4
6 Geschiktheid van arbeidsmiddelen	5
7 Beschikbaarheid van arbeidsmiddelen	5
8 Verantwoordelijkheden	5
9 Evaluatie en continue verbetering	6

1. Inleiding

Met dit beleid willen wij ervoor zorgen dat de veiligheid, gezondheid en het welzijn van onze medewerkers, en die van onze aannemers/partners, die werken met of in de nabijheid van arbeidsmiddelen, gewaarborgd is.

Dit beleid voor arbeidsmiddelen is een cruciaal instrument voor ons om een veilige en gezonde werkomgeving te creëren, te behouden, continu te verbeteren en waarmee wij onze medewerkers duurzaam inzetbaar willen houden. Ook is het hierdoor mogelijk om aan onze verplichtingen in relatie tot wetgeving en efficiënte bedrijfsvoering te kunnen blijven voldoen.

Het toepassingsgebied van dit beleid voor arbeidsmiddelen omvat alle, maar niet beperkt tot, machines, installaties, apparaten, gereedschappen, hijs-, til-, transport- en hefmiddelen die binnen onze organisatie worden gebruikt of aanwezig zijn, ongeacht of deze ons eigendom zijn, gehuurd zijn, of door derden worden ingezet ten behoeve van het project of onderhoud.

Dit beleid is van toepassing op de gehele levenscyclus van deze arbeidsmiddelen, van de initiële selectie en aanschaf tot het gebruik, onderhoud, de periodieke keuringen en eventuele afvoer, en geldt voor alle medewerkers, aannemers, ingeleend personeel en derden die ermee werken of zich in de directe nabijheid ervan bevinden, op alle locaties en werkplekken waar onze organisatie activiteiten verricht.

2. Het gebruik van arbeidsmiddelen

Het correct en veilig gebruik van arbeidsmiddelen vormt een belangrijk onderdeel van een veilige werkomgeving en is een directe invulling van onze zorgplicht als werkgever, zoals bedoeld in de Arbeidsomstandighedenwetgeving. Het doel is niet alleen het voorkomen van arbeidsongevallen en beroepsziekten, maar ook het optimaliseren van de productiviteit door middel van efficiënte en betrouwbare middelen. Dit vraagt een proactieve houding van ons allemaal en een diepgaand bewustzijn van de risico's die horen bij het werken met machines en gereedschappen in ons vak.

Voor aanvang van de werkzaamheden met een arbeidsmiddel, wordt van iedere gebruiker verwacht altijd te controleren of deze geschikt en in goede staat is voor de uit te voeren taak. Dit omvat een visuele inspectie op eventuele beschadigingen, een controle van de werking van veiligheidsvoorzieningen en, indien van toepassing, de geldigheid van keuringscertificaten. Alleen medewerkers die aantoonbaar en adequaat zijn geïnstrueerd en getraind in het specifieke gebruik, de risico's en de bijbehorende veiligheidsmaatregelen, mogen het arbeidsmiddel bedienen. Bij twijfel over de veiligheid of functionaliteit, mag het arbeidsmiddel niet worden gebruikt en maak je direct melding.

Tijdens het gebruik van arbeidsmiddelen is het essentieel dat de door de fabrikant voorgeschreven bedieningsinstructies en interne werkprocedures nauwgezet worden gevolgd. Dit houdt in dat arbeidsmiddelen uitsluitend worden ingezet voor de doeleinden waarvoor ze zijn bestemd, binnen de gespecificeerde capaciteiten en onder de juiste omgevingscondities. Het is strikt verboden om veiligheidsvoorzieningen aan te passen, te omzeilen of te verwijderen, aangezien dit de beschermende functie tenietdoet en leidt tot onaanvaardbare risico's. Bovendien dient de werkplek rondom het arbeidsmiddel te allen tijde netjes, overzichtelijk en vrij van obstakels te zijn om struikel- of valgevaar te voorkomen en een veilige bewegingsruimte te garanderen.

Na voltooiing van de werkzaamheden verwachten wij dat het arbeidsmiddel op een correcte en veilige wijze wordt uitgeschakeld, schoongemaakt en opgeborgen op de daarvoor bestemde plaats. Eventuele gebreken, storingen, incidenten of bijna-ongevallen die tijdens het gebruik zijn geconstateerd of hebben plaatsgevonden, worden onmiddellijk gemeld volgens de interne procedures. Deze meldingen zijn voor ons belangrijk om continue verbetering van de veiligheid te kunnen blijven garanderen en daarmee het waarborgen van de operationele conditie van al onze arbeidsmiddelen. Door proactief onderhoud of reparaties uit te voeren, voorkomen wij toekomstige risico's.

3. Keuring en onderhoudsafspraken

Een gestructureerd beleid voor keuring en onderhoud van arbeidsmiddelen is essentieel voor de veiligheid en gezondheid van medewerkers, en een directe invulling van de wettelijke verplichtingen. Dit garandeert dat alle arbeidsmiddelen altijd veilig, betrouwbaar en conform geldende normen functioneren en daarmee beschikbaar zijn voor onze medewerkers.

Het beleid onderscheidt twee type controles:

1. Dagelijkse gebruikerscontroles voor aanvang van het werk (visueel, op gebreken).
2. Periodieke keuringen door een deskundig persoon of deskundige instelling, conform geldende wet- en regelgeving, fabrikantvoorschriften en, waar van toepassing, relevante normen.

Arbeidsmiddelen met geconstateerde gebreken moeten direct worden afgekeurd en buiten gebruik gesteld. Ook na ingrijpende reparaties is een herkeuring vereist. Onderhoud vindt plaats in de vorm van preventief onderhoud (gepland, ter voorkoming van storingen en slijtage) en correctief onderhoud (na storing, voor herstel van functionaliteit). Beide typen worden uitgevoerd volgens fabrikantrichtlijnen door gekwalificeerd personeel.

Alle keuringen en onderhoudswerkzaamheden worden nauwkeurig gedocumenteerd, inclusief datum, uitgevoerde werkzaamheden, resultaten en uitvoerder. Deze documentatie wordt centraal beheerd en is cruciaal voor planning, overeenkomstig met de Arbowet en het aantonen van onze zorgplicht.

De verantwoordelijkheid voor de naleving hiervan ligt bij leidinggevend, de technische dienst voor uitvoering, en bij de medewerker voor de dagelijkse controles en meldingen. Deze integrale benadering waarborgt de continue veiligheid en functionaliteit van onze arbeidsmiddelen.

4. Bekwame medewerkers

Wij streven naar het continu bekwamen van onze medewerkers en leren hierbij ook van de ervaringen van onze medewerkers. Dit is belangrijk voor de veilige inzet van arbeidsmiddelen. Deze bekwaamheid omvat een combinatie van passende kennis, vereiste vaardigheden en een veilige werkhouding.

Afhankelijk van het arbeidsmiddel wordt bekwaamheid verkregen door:

- Formele (externe) opleidingen of cursussen met certificering voor risicovolle middelen (bijvoorbeeld heftrucks, kranen, hoogwerkers), met periodieke herhaling.
- Aantoonbare interne trainingen, zoals een mondelinge uitleg, praktijkbegeleiding en opgestelde werkinstructies.
- Ervaring opbouwen onder begeleiding van supervisie, zeker bij nieuwe middelen of medewerkers.
- Bij (hoog risicovolle) arbeidsmiddelen kan de bekwaamheid na een inwerkperiode onder begeleiding mogelijk worden getoetst.

Wij voelen ons hierin als werkgever verantwoordelijk voor het verzorgen van adequate instructies over:

- Veilige bedieningsprocedures.
- Specifieke risico's en beheersmaatregelen (inclusief PBM) uit de RI&E en bedieningshandleidingen.
- Nood- en storingsprocedures.
- Dagelijkse controles en meldingsplichten.
- Gewenst gedrag, zoals werkhouding en het mogen en durven melden van zelf geconstateerde afwijkingen, defecten, ook zelf veroorzaakte, kansen voor verbeteringen, enzovoort.

Alleen aantoonbaar bekwame en door de werkgever aangewezen medewerkers mogen arbeidsmiddelen bedienen. Dit waarborgen wij via registraties, periodieke evaluaties en herhalingstrainingen, en we documenteren dit zorgvuldig om aan onze zorgplicht te voldoen.

5. Aanschaf van arbeidsmiddelen

Bij de aanschaf van arbeidsmiddelen vinden wij een integrale benadering van veiligheid, gezondheid en wettelijke naleving essentieel. Doordachte keuzes vooraf minimaliseren risico's en onnodige kosten achteraf.

De CE-markering is een absolute basisvoorwaarde: het arbeidsmiddel moet voldoen aan Europese veiligheidseisen. Controleer op aanwezigheid van de markering, de bijbehorende conformiteitsverklaring en een Nederlandstalige handleiding. Zonder een geldige CE-markering, conformiteitsverklaring en handleiding mag het arbeidsmiddel niet in gebruik worden genomen.

Naast de CE-markering is de integrale veiligheid en het ontwerp cruciaal. Wij streven er hierbij naar om oorzaken van risico's aan de bron weg te nemen alvorens over te gaan op aanschaf.

Hierbij letten wij specifiek op:

- Ingebouwde beveiligingen en veiligheidsvoorzieningen (bijvoorbeeld afschermingen, lichtschermen) die robuust en manipulatiebestendig zijn.
- Aanwezige, goed bereikbare noodstopvoorzieningen die snel en veilig uitschakelen.
- Na gebruik van een noodstop mag een machine niet automatisch weer inschakelen. De noodstop moet eerst handmatig worden ontgrendeld, en daarna moet de machine op een gecontroleerde manier opnieuw worden opgestart, vaak via een aparte resetknop. Dit voorkomt onverwacht starten en zorgt voor extra veiligheid.
- Sterke focus op ergonomie (minimale fysieke belasting, instelbaarheid, lage trilling/geluid, intuïtieve bediening).
- Robuuste constructie en materialen geschikt voor de beoogde toepassing en omgeving.
- Goede onderhoudstoegankelijkheid en mogelijkheden voor veilige energiebeheersing (Lock-Out/Tag-Out).
- Technische compatibiliteit met bestaande infrastructuur en de totale levenscycluskosten (reserveonderdelen, onderhoud, keuringen).
- Gebruikerservaringen, deze halen wij op bij onze medewerkers om aansluiting te vinden en draagvlak voor het gebruik ervan te bewerkstelligen.

Door een grondige afweging van al deze aspecten bij aanschaf, investeren wij als werkgever in een veilige, gezonde én efficiënte werkomgeving op lange termijn.

6. Geschiktheid van arbeidsmiddelen

Volgens het Arbobesluit moeten arbeidsmiddelen geschikt zijn voor het doel waarvoor ze worden gebruikt. Geschiktheid betekent primair dat het arbeidsmiddel voldoende veiligheid en gezondheidsbescherming garandeert voor onze medewerkers. Dit houdt in dat bij de keuze en de inzet rekening wordt gehouden met de aard van de werkzaamheden, de specifieke risico's die hiermee gemoeid zijn, de omgevingscondities en de kenmerken van de gebruiker.

Bovendien moet het arbeidsmiddel deugdelijk zijn qua constructie, uitvoering en inrichting. Dit impliceert de aanwezigheid en correcte werking van essentiële beveiligingen, zoals noodstopvoorzieningen, adequate afscherming van bewegende delen en bescherming tegen gevaren. Ook aspecten als ergonomie, geluid, trillingen, gewicht en blootstelling aan gevaarlijke stoffen moeten geminimaliseerd zijn tot het beste haalbaar binnen de stand der techniek van deze tijd. Tot slot moet het arbeidsmiddel geschikt blijven na eventuele aanpassingen of reparaties, CE-keurmerk handhavend en moet de geschiktheid gedurende de gehele levensduur gewaarborgd blijven door goed gebruik, keuring en onderhoud.

7. Beschikbaarheid van arbeidsmiddelen

Wij zien het als onze verplichting als werkgever om medewerkers te voorzien van voldoende, geschikte en veilige arbeidsmiddelen die nodig zijn voor hun taken. Dit betekent dat:

- De middelen in optimale en veilige staat moeten verkeren (keuring, onderhoud).
- Er voldoende middelen beschikbaar zijn zodat medewerkers veilig en efficiënt kunnen werken zonder improvisatie of wachttijden.
- Deze middelen kosteloos ter beschikking worden gesteld aan de medewerker.

De juiste beschikbaarheid is een essentieel onderdeel van onze zorgplicht als werkgever en waarborgt een veilige en gezonde werkomgeving voor onze medewerkers.

8. Verantwoordelijkheden

Het veilige gebruik en beheer van arbeidsmiddelen is een gedeelde verantwoordelijkheid binnen en buiten de organisatie:

- De directie neemt en voelt zich eindverantwoordelijk voor het opstellen, implementeren en handhaven van het beleid, inclusief budget en het creëren van een veiligheidscultuur.
- Managers/leidinggevenden zorgen voor dagelijks toezicht, instructie en naleving van procedures door hun team, en melden van onveilige situaties.
- Van medewerkers, de gebruikers, verwachten wij verantwoordelijkheid voor veilig en correct gebruik van arbeidsmiddelen, uitvoeren van dagelijkse controles en melden van defecten en kansen voor verbetering.

- Onze preventiemedewerker, veiligheidskundige, adviseert en ondersteunt medewerkers, leidinggevenden en directie inhoudelijk bij vragen over meldingen, risicobeheersing, naleving en beleidsverbeteringen.
- De technische dienst en/of aangewezen (externe) beheert arbeidsmiddelen, voert het onderhoud en keuringen uit (of laten die uitvoeren), en beheren de bijbehorende documentatie.
- Onze afdeling inkoop/procurement waarborgt dat aan te schaffen arbeidsmiddelen voldoen aan wettelijke eisen (onder andere CE-markering, geschiktheid), haalt gebruikerseisen op bij de gebruikers en preventiemedewerker en stemt keuzes af met hen.

Buiten de organisatie dragen overheidsinstanties bij aan handhaving op wetgeving, externe keuringsinstanties met onafhankelijke keuringen, opleiders met cursussen en opleidingen, leveranciers met het leveren van veilige producten en vereiste documentatie, en onze aannemers, inclusief ingeleend personeel, met het naleven van dit beleid.

9. Evaluatie en continue verbetering

Jaarlijks wordt ons beleid geëvalueerd op onder andere actualiteit en toepasbaarheid. Als dit onze bedrijfsvoering, waaronder ook gezondere en veiligere arbeidsomstandigheden, ondersteunt, worden verbeteringen ingevoerd waarmee continue invulling wordt gegeven aan onze ambities en zorgplicht.

Dit beleid voor arbeidsmiddelen is geen statisch document, maar een levend instrument dat continu moet worden geëvalueerd en verbeterd om blijvend effectief te zijn. De wereld van ons werk verandert, technologie evolueert, en nieuwe inzichten over veiligheid en gezondheid ontstaan voortdurend. Een proactieve benadering van evaluatie en aanpassing is essentieel om een veilige werkomgeving te kunnen blijven garanderen en te blijven voldoen aan de wettelijke eisen en eisen van onze opdrachtgevers.

De effectiviteit van dit beleid wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd. Belangrijke input hiervoor zijn onder andere de analyses van arbeidsongevallen, bijna-ongevallen, incidenten, meldingen van onveilige situaties, de resultaten van inspecties en keuringen, en feedback van medewerkers. Deze evaluatie vindt plaats via audits, maar ook de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) is essentieel voor het identificeren van actuele risico's.

Op basis van deze evaluatieresultaten en nieuwe inzichten, bijvoorbeeld voortkomend uit technologische ontwikkelingen of wijzigingen in wet- en regelgeving, worden verbeterpunten geïdentificeerd. Dit leidt tot aanpassingen in procedures, instructies, trainingsprogramma's of zelfs de aanschafcriteria voor nieuwe arbeidsmiddelen. Het doel van deze continue verbetercyclus – analoog aan de Plan-Do-Check-Act (PDCA)-cyclus – is het proactief waarborgen en verhogen van de veiligheid en gezondheid van onze medewerkers, en het continu voldoen aan de hoogst mogelijke standaarden op het gebied van arbeidsmiddelen.